

Raadsmemo projectplan uitwerking ombuigingsscenario's gemeente Barneveld

Datum: **5 november 2024**

Onderwerp: Projectplan ombuigingsscenario's gemeente Barneveld

Ter attentie van: De Raad

Afzender: College van Burgemeester en Wethouders

Portefeuillehouder W. Oosterwijk

Mail behandelaar A Komdeur

Samenvatting

In de Kadernota 2025-2028 is een globaal tijdspad geschetst om te komen tot een aanvullend pakket van ombuigingsmaatregelen. Daarbij is afgesproken om dit tijdspad nader uit te werken in een projectplan en deze ter kennisname aan de raad aan te bieden.

Doel

Dit projectplan is een nadere uitwerking van dat tijdspad en heeft als hoofddoel om na participatie en samenspraak tijdig de definitieve ombuigingsvoorstellen vast te stellen ten behoeve van de Kadernota 2026-2029.

Inhoud memo

Hierna volgt het projectplan. Deze heeft een eigen inhoudsopgave en is als zodanig integraal in dit memo opgenomen. Voor de organisatie is dit projectplan aangevuld met een intern plan van aanpak.

-Projectplan "Uitwerking ombuigingsscenario's gemeente Barneveld"

Inhoud

1. Situatieschets
2. De opdracht
 - 2.1. Wat willen we bereiken
 - 2.2. Doelstellingen
 - 2.3. Beoogd resultaat
 - 2.4. Scope opdracht
3. Randvoorwaarden/kaders

1. Situatieschets

Op 10 juli 2024 is de Kadernota 2025-2028 vastgesteld door de gemeenteraad.

- Via de dekkingspakketten Basis en Basisplus (4-5 miljoen) wordt in de periode van 2025-2027 een sluitende (meer)jarenbegroting bereikt.
- Daarnaast is besloten tot een Aanvullend pakket van ombuigingsmaatregelen aan de hand van 9 globaal beschreven scenario's.

Voor het uitwerken van het Aanvullend pakket geldt een bedrag van 5 miljoen euro structureel als taakstellend uitgangspunt. Met daarbinnen het onderscheid in:

- 3 miljoen euro ombuigen/besparen aan de kostenkant van de begroting (7 scenario's)
- 2 miljoen euro verhogen van de gemeentelijke inkomsten. (2 scenario's)

Het nader in te vullen bedrag van 5 miljoen dient als dekking voor de majeure investeringen, veelal infrastructureel van aard, en beleidsimpulsen die nodig zijn voor de "verantwoorde groei" van de gemeente Barneveld de komende jaren.

De opgave om te komen tot de invulling van het Aanvullend pakket is verdergaand dan de genoemde basispakketten en heeft meer maatschappelijke impact. Daarom is bij de Kadernota 2025-2028 afgesproken dat:

- de scenario's, die gaan over het besparen op kosten (3 miljoen), niet eerder ingaan dan 2026;
- De uitwerking van maatregelvoorstellen in samenspraak plaatsvindt met raad, inwoners en betrokken partners;
- de voor te stellen maatregelen via ingroei vanaf 2026 gefaseerd worden ingevoerd;
- dat deze in een definitief voorstel worden opgenomen in de Kadernota 2026-2029.

Hiervoor werken wij eerst een aantal ombuigingsscenario's uit in maatregelen en bespreken deze via een toegesneden participatietraject met direct belanghebbenden en inwoners om vervolgens in de eerste helft van 2025 definitieve keuzes te maken. Die leggen wij voor aan de gemeenteraad ter vaststelling via de Kadernota 2026 -2029.

2. De Opdracht

2.1 Wat willen we bereiken

De gemeente Barneveld wil de komende jaren kunnen investeren in verantwoorde groei. Om dat mogelijk te maken wil de gemeente graag structureel 5 miljoen vrijspelen om daarvoor te kunnen investeren.

2.2. Doelstellingen

Een eindvoorstel in de vorm van een gedragen en evenwichtig pakket aan maatregelen, voortvloeiend uit de bij de Kadernota 2025 gepresenteerde

scenario's. Dit eindvoorstel wordt opgenomen in de Kadernota 2026 en de jaren daarna.

2.3 Beoogd resultaat

Dit project levert op:

- een pakket van structurele besparingsmaatregelen van 3 miljoen dat vanaf 2026 gefaseerd doorgevoerd kan worden.

Om tot dit eindresultaat te komen, leveren we de volgende **deelresultaten** op:

- Uitwerking van de besparingsmaatregelen;
- Een doorgelopen participatietraject met inwoners, stakeholders/direct betrokkenen;
- Een doorgelopen besluitvormingstraject.

1. Uitwerking van de besparingsmaatregelen:

- **Een nadere uitwerking van het pakket van geïnventariseerde besparingsmaatregelen per scenario**

De scenario's zijn in de Kadernota 2025 -2028 benoemd en treft u verderop in dit memo aan. In het voorjaar 2024 zijn per scenario besparingsmaatregelen geïnventariseerd. Deze worden via dit projectplan nader uitgewerkt.

Acceptatiecriteria bij dit deelresultaat:

De uitwerking van dit deelresultaat geeft in ieder geval antwoord op de volgende vragen:

- SMART geformuleerde besparingsmaatregelen (inclusief bedrag);
- welke (maatschappelijke) gevolgen verwacht worden bij doorvoeren van de maatregel (impactanalyse);
- welke stakeholders/direct belanghebbenden eventueel geraakt worden door de maatregel;
- hoe deze doelgroepen betrokken worden middels participatie (beschrijving van de participatieaanpak);
- wanneer een maatregel kan worden doorgevoerd of in welke fasen.

Ter ondersteuning en omwille van uniformiteit komt er intern voor de organisatie op basis van de gestelde acceptatiecriteria een format beschikbaar. Aan de hand daarvan wordt per besparingsmaatregel gerapporteerd.

2. Een doorgelopen Participatietraject

2.1. Participatie gericht op direct betrokkenen/belanghebbenden/maatschappelijke partners in de vorm van consultatie

Wij richten de participatie specifiek in op direct betrokkenen/belanghebbenden/maatschappelijke partners, die eventueel rechtstreeks geraakt worden door de beoogde maatregelen. Hier gelden de volgende uitgangspunten:

- Aan de hand van het participatiebeleid gemeente Barneveld wordt gekozen voor participatie volgens spoor 1, trede 2: raadplegen en overleg;
- De concrete besparingsmaatregelen worden met hen besproken;
- De raadpleging wordt per scenario inclusief de betreffende

- besparingsmaatregelen vastgelegd in een participatieverslag;
- De bevindingen vanuit de gehouden raadpleging worden betrokken bij definitieve vaststelling van het concept-maatregelenpakket;
- Voorbehoud: Niet voor elk scenario is (wellicht) een participatietraject met direct betrokken nodig c.q. mogelijk. Dit heeft met de specifieke aard van het scenario te maken en zal worden gemotiveerd.

Acceptatiecriteria:

- de participatie met direct betrokkenen is afgerond voor definitieve besluitvorming;
- de afwegingen die in het participatieverslag staan, zijn meegenomen in het definitieve pakket van besparingsmaatregelen dat opgenomen wordt in de Kadernota 2026-2029.

2.2. Een participatietraject met inwoners

Hierbij gelden de volgende uitgangspunten:

- Het gaat om het krijgen van een beeld van de algemene beleving onder inwoners ten aanzien van het concept-maatregelenpakket.
- Het stelt hen tevens in staat om zelf aanvullende suggesties te doen.
- We doen dit op digitale wijze via het inwonerspanel aan de hand van een aantal gerichte enquêtevragen.
- Het rapport worden betrokken bij de definitieve afweging.

Acceptatiecriteria:

- inwoners hebben hun mening kenbaar kunnen maken

3. **Een doorgelopen besluitvormingstraject**

In dit traject gaat het om het maken van de keuzes met betrekking tot de het opgeleverde pakket van besparingsmaatregelen, zodat er één integraal gedragen en evenwichtig besparingspakket ontstaat.

Acceptatiecriteria bij dit deelresultaat:

- Een goede en tijdige wisselwerking tussen organisatie, college en raad voorzien van tussentijdse informatievoorziening over en weer;
- De gemeenteraad maakt haar eigenstandige afweging bij het vaststellen van de Kadernota 2026-2029 (juli 2025). Gedurende de voorbereidingsperiode van uitwerking en participatie wordt de gemeenteraad op drietal momenten nader geïnformeerd c.q. betrokken:
 - Bij de start: door het projectplan “uitwerking ombuigingsscenario’s” ter kennisname van de gemeenteraad brengen (november 2024);
 - januari 2025: gemeenteraad informeren over de stand van zaken maatregelenpakket en de te starten consultatie
 - April 2025:
 - Gemeenteraad nader informeren over voorgenomen

(ombuigings)maatregelenpakket en de gehouden participatie;
 - richtinggevende uitspraken te vragen. De uitkomsten te betrekken bij het definitief vaststellen van het maatregelenpakket door het college;
 - Dat vervolgens in de Kadernota 2026-2029 wordt opgenomen.
 - Definitieve besluitvorming gebeurt door de gemeenteraad bij vaststelling van de Kadernota 2026-2029, juli 2025.

Het te doorlopen proces om tot het eindresultaat is als volgt:

Stap	Verwachte periode
<u>Organisatie: voorbereiding</u> Uitwerken besparingsmaatregelen op de basis van de scenario's	Oktober en november 2024
<u>College/CT: richten</u> Tijdig betrekken aan voorkant (startsessie nov 2024) Leidt tot het prioriteren uitgewerkte besparingsmaatregelen door CT/organisatie en college in gezamenlijke sessie (dec 2024), waardoor één evenwichtig concept besparingspakket ontstaat.	Half November/December 2024
<u>Gemeenteraad: informeren.</u> Informeren gemeenteraad over de besparingsmaatregelen en de starten consultatie via "stand van zaken-memo" nr. 2	januari 2025
<u>Direct belanghebbenden en inwoners: consulteren (participatie: spoor 1: raadplegen en overleg</u> Participatie (door middel van consultatie) met direct betrokkenen (interne en externe stakeholders) en inwoners (via burgerpanel)	Januari/februari 2025
<u>Terugkoppelen naar CT/College</u> Informeren van CT/college over eventuele bijstelling n.a.v. gevoegd overleg (gezamenlijke sessie) gevoerd overleg. <u>Organisatie/CT: definitief inrichten</u> Nadere acties vanuit overleg CT/college t.a.v. het beoogde maatregelenpakket uitvoeren c.q. terugkoppeling geven (intern/extern).	Februari-begin maart 2025
<u>Gemeenteraad: informeren en consulteren</u> -informeren over voorgenomen (ombuigings)maatregelenpakket en gehouden participatie. -de raad hierover consulteren (zie eerder beschreven).	April 2025
<u>College: besparingspakket definitief vaststellen opnemen in Kadernota</u> Inclusief verwerking eventuele moties en	april 2025

amendementen vanuit raadsbesluitvorming.	
Opnemen in Kadernota 2026-2029	Eerste helft mei 2025
Gemeenteraad: definitieve vaststelling Besluitvorming gemeenteraad over de Kadernota 2026 met daarin opgenomen het reeds door de raad in maar vastgestelde besparingspakket.	Juli 2025

Scope opdracht

Binnen deze opdracht valt wel:

- Besparingen op gemeentelijke uitgaven, zoals opgenomen in het Aanvullend (dekkings)pakket t.b.v. 'verantwoord groeien'.

In het project worden tenminste de volgende scenario's onderzocht:

1. **Scenario Versoberen** (1,1 - 3,1 miljoen)
het scenario versoberen bevat een gemeentebreed pakket maatregelen gericht op het verantwoord terugschroeven van het ambitieniveau voor de uitvoering van een aantal gemeentelijke taken dan wel het gericht afstoten van een aantal activiteiten die niet direct tot de kerntaken van de gemeente behoren. Het betreft versobering van gemeentelijke taken over een breed terrein: leefomgeving, samenleving en zorg.
2. **Scenario Hervormingsagenda Jeugd** (€ 0 – 1,1 miljoen)
De hervormingsagenda jeugd is voor het minder onzekere deel als beleidsafname opgenomen onder de beleidsontwikkelingen. Dit scenario gaat over het onzekere deel van de hervormingsagenda jeugd. In dit verband is het goed om in ogenschouw te houden er bij de hervorming een afhankelijkheid is met de regionale ontwikkelingen en landelijke wetgevingstrajecten op dit gebied. Daarnaast passen wij enkele maatregelen uit de landelijke hervormingsagenda al toe in onze gemeente, waarmee het besparingspotentieel afneemt. Deze kanttekeningen hebben wij ook gemaakt en nader toegelicht bij de genoemde beleidsafname.
3. **Scenario Bezuinigen op subsidies** (€ 0,375 – 0,9 miljoen)
De gemeente heeft met diverse organisaties een subsidierelatie. Op subsidies kan bezuinigd worden door enerzijds minder of niet te indexeren of anderzijds met één of meer subsidies helemaal te stoppen. Ook hier een brede insteek: subsidie m.b.t. leefomgeving, maar ook m.b.t. activiteiten in het sociale domein
4. **Scenario Verduurzamen eigen vastgoed** (€ 0,1 – 0,3 miljoen)
Ombuigingsmaatregelen: energiebesparende maatregelen eigen vastgoed. Investeren in energiebesparende maatregelen waarbij de kapitaallasten lager zijn dan de besparing op de energiekosten
5. **Scenario Zelf Samen Gemeente** (€ 0,16 -0,25 miljoen)
Dit scenario bevat maatregelen om taken die de gemeente nu zelf uitvoert over te dragen aan bewoners, ondernemers of instellingen.
6. **Scenario Organisatie-eenheden samenvoegen of uitbesteden** (€ 0,2 – 0,25 miljoen)

integratie van twee teams van Dienstverlening en uitplaatsing leiden tot een besparing door opschalingsvoordelen.

7. Scenario Temporiseren of schrappen investeringen (€ 0 – p.m.)

Dit scenario gaat over het temporiseren van de groei van de gemeente Barneveld en het temporiseren of schrappen van investeringskredieten. Enerzijds vraagt dit nadere uitwerking op besparingspotentieel en haalbaarheid. Anderzijds is het beschikbare plafond van het MIP ruimschoots lager dan het bij deze Kadernota voorliggende MIP 2025-2034.

Binnen dit project valt niet:

- Inkomstenverhogingen, zoals opgenomen in het Aanvullend pakket

Randvoorwaarden/Kaders

- Organisatievisie gemeente Barneveld
- Participatiebeleid gemeente Barneveld
- Kadernota 2025-2028 inclusief aangenomen moties betrekking hebbend op de ombuigingen: Motie 24-6- CU Maak meest kwetsbare jeugd niet de kind van de rekening, Motie 24-61 CU: Terughoudendheid bij bezuinigingen minimabeleid en bijzondere bijstand.

Vervolg

Het projectplan wordt de gemeenteraad ter kennisname aangeboden en kunt u betrekken bij de behandeling van de Programmabegroting 2025 d.d.13 november 2024.